

Miért és hogyan tanítsuk gyermekünket idegen nyelvre?

Rövid eszmefuttatást szeretnék osztani. Az első részben egy inkább elméleti gondolatmenetbe szeretnék bevonni arról, hogy miért is jó, ha gyermekünk már egészen fiatalon elkezd valamilyen idegen nyelvet tanulni. A második részben a saját tapasztalataimat szeretnék megosztani, hogy ezzel eloszlassam esetleges félreértéseit és fenntartásait.

Miért tanuljon a gyermekünk idegen nyelvet?

- Ma már nem luxus nyelvet tanulni. Minden szülő szeretné, ha a gyermek sokra vinná az életben, ehhez pedig nélkülözhetetlen a szöveges íráskészség, a világgal való kapcsolat. Legyen szó kereskedelemről, kutatásról, gyártásról, vagy bármilyen más tevékenységről, csak akkor lehet egyenrangú partnere más országok lakosának, ha uralja azok nyelvét.

- Egy idegen nyelv ismerete sokban hozzájárul, hogy gyermekünk képes legyen szembenézni a rohamosan változó társadalom új kihívásaival. Az a gyermek, aki tőlebb nyelven beszél, jelentősen nagyobb bizalommal rendelkezik, így könnyebben fel tudja vállalni magát ismeretlen szituációkban.

- Egy idegen nyelv ismerete segít a más kultúrák és kisebbségi csoportok megértésében és tolerálásában. Ugyanakkor hozzájárul a saját identitás megszilárdulásához is, mert a másokkal való párbeszédben a saját értékeit is újra kell fogalmaznia.

- Ha valaki már kora nyelven beszél, akkor jótévesztéssel tanul hozzá további nyelveket, mert sokkal hamarabb át tudja a jobb nyelvek nyelvtani szerkezetét és megtanul elvonatkoztatni a saját anyanyelvénél való gondolkodástól (saját példák: Kora anyanyelv, további kora elsajátított nyelv, felsőfokú nyelvvizsga kora nyelvből és egy kiegészítő egy harmadik kora nyelvből).

- Az értékes vizsgának és a diplomaszerezésnek alapvető feltétele egy vagy tőlebb nyelv bizonyos szintű ismerete, ezért nem is az a kérdés, hogy tanuljon-e a gyermekünk nyelvet, hanem sokkal inkább az, hogy mikortól és hogyan.

Ez a pont pedig már is vezet bennünket a következő kérdéshez, amely így szól: Miért és hogyan tanítsuk a nyelvtanulást már egészen fiatal korban elkezdni?

- A felnőtt ember már megfelelően beszél egy nyelvet, ez pedig áhatatlanul csökkenti a későbbi tanulásban, hogy egy másik nyelvet a

minimálisnál jobban elsajátítsa. Később az országok bevándorlásának megfigyelése járt páldát szolgáltat erre. A felnőttek csak annyit sajátítottak el, hogy hazadjuk nyelvemből, amennyi a társadalomhoz feltétlenül fontos. Ezzel szemben a gyermekek hibátlan nyelvtani pontossággal és akcentus nélkül elsajátították az új nyelvet.

- Egy gyermek úgy jár el a világra, hogy képes a világnak bármely nyelvét megtanulni (gondolatként: magyar gyerek kényszerbe kerül). Ez a képesség annak arányában csökken, minél jobban uralja a saját, egyetlen anyanyelvét. Minél hamarabb kerül a gyermek más nyelvek hatása alá, annál nagyobb az esély a képességek szűkülésének megakadályozására.

- A gyermek természetleg egészen máshogy dolgozza fel egy nyelv tanulását, mint egy felnőtt. A felnőtt számára a nyelvtanulás egy természetellenes, mesterséges folyamat, amely erős feszültséggel és nem ritkán szorongással jár együtt. A gyermek számára (megfelelő tájjal és mellett) jár el, ugyanúgy mint az autizmus, vagy a babajajlás. A "voda" korban egyébként is a játék a legfontosabb tanulási módszer, így minden, amit játszónak fog fel, hozzájárul személynél néveléséhez.

Á

Ki és hogyan tanítsa a gyermekünket idegen nyelvre?

- Mivel a tanítási vállalkozás felelősség nyugszik, elengedhetetlen, hogy a legmagasabb szinten képzett, kiváló nyelvismeretű pedagógus foglalkozzon a gyermekekkel. És ebben a meghatározásban minden számszerűs. Ismerje a nyelvet, de ne csak az irodalmat, hanem a gyermeknyelvet is, tehát kötelező kiejtésre tanítsa a gyermeket (Ellenpáldá: Eine kleine Blume - ejne klejne blöme) és ismerje a gyermekek életkori sajátosságait és tudja, hogyan kell viszonyulni hozzájuk.

- Nagyon fontos a következetesség. A nyelvtanulás csak úgy lehet hatékony, ha a tanítási mindig csak az adott nyelven beszél a gyermekekhez. Ellenkező esetben a nyelvi foglalkozás elveszteti a természetességét.

- Jár elkos formában tartóznunk a nyelvtanulást, minden teljes mélynyomással nélkülözhetetlen. Negatív következmények keltésbe helyezéssel, vagy bántástalossal egy életre elvehetjük a gyermek kedvét az adott nyelvtől!!! A jár elkossáig megfelelő eszközök használatát is feltételezi, amelyeket csak erre a célra használunk és amelyek lekötik a gyermek figyelmét (például bábo).

Á

Mit várhat a szülő az anyanyelvi nyelvtanulástól?

Semmiképpen nem rejtjük el, hogy a gyermekünk 2-3 évesen foglalkozik utána folyékonyan beszéljen egy idegen nyelvet, amelyet csak ott hall. Azt viszont elvárhatjuk, hogy az említett idő elteltével utána gyermekünk szeresse az adott nyelvet, megtanulja annak kiejtését, és rendelkezzen egy alapvető szókincssel, amelyre később továbbépíthet. Ideális eset lenne, ha a gyermek 2-3 évesen nyelvtanulni utána naphány hetet vagy háromnapot eltölthetne egy másik országban, ahol az adott nyelvet testközelből megismerheti. Ezzel a kiegészítéssel már elvárhatjuk, hogy csemeténk egy felnőtt megszokott nyelvismeretet tudhasson magának.

Á

Saját tapasztalataim

A szülők legnagyobb féltelme az szokott lenni a kapcsolatán, hogy egy idegen nyelv nem veti-e vissza, vagy nem akadályozza-e a gyermek anyanyelvének teljes elsajátítását. Hadd mondjam el erre válaszul a saját átélt élményemet néhány szóban:

- Két anyanyelv, két további nyelv alsós kisiskoláskorban, egyetemi évek alatt három holtkori nyelv. Mindez a sok nyelvi hatás nem akadályozott meg abban, hogy 32 éves koromra a szímmel és a tollammal keressék a kenyeremet. Évente kb. 400 előadást és csoportos foglalkozást tartok egyházi, iskolai, éves és más körökben, valamint nemrég jelent meg a hatodik könyvem.

- "Kétféle típusú kétségbeesett ember, amelyből minden ezerre jut egy" - mondhatná valaki, és igaz is lenne ha ugyanez a folyamat nem látszana megismétlődni a gyermekeimnél is. A fiammal születésétől kezdve rendszeresen beszéltem námettel. Amikor 2 évesen námet kinyezetbe került, 2 hónap alatt a passzív nyelvtudása aktivizálódott, és akcentus nélküli és nyelvtanilag helyesen beszélt námettel. Ma is mindkét nyelvet teljes mértékben beszélik és azon a nyelven gondolkodik, amelyen éppen megszólal. A lányommal ugyanezt a mintát követtem. Már két és fél évesen pontosan kétféle nyelvet tudott tenni a két nyelv között és előfordult már, hogy egy szót magyarul nem jutott eszébe, de námettel kivágtam.

És végül egy személynél: Ha úgy döntene, hogy gyermeküket idegen nyelvre tanátják, akkor próbálgassanak otthon is gondoskodni arról, hogy ártó hatás az adott nyelven. (Személyes beszéd, video, DVD.)

Mihalec Gábor